

Lausunnon antaminen työ- ja elinkeinoministeriön asettaman työryhmän mietinnöstä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Khall 03.03.2025 § 48
44/00.01.02/2025

Taustaa

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa (VN/4099/2024) luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (hankintalaki) muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 20. päivänä helmikuuta 2024 työryhmän valmistelemaan hankintalainsäädännön muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankintalakiin liittyvien hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Työryhmä päätti työnsä 30.11.2024 ja luovutti hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksensa työ- ja elinkeinoministeriölle tammikuussa 2025.

Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

Markkinakartoitus

Hankintalain 65 §:n 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä korostettaisiin hankintayksikön toimenpiteitä huomioida kilpailuolosuhteet kuvaamalla erilaisia toimenpiteitä hankinnan suunnittelun ja valmistelun toteuttamiseksi. Keskeisiä keinoja olisivat markkinoiden kartoittaminen alan yrityksiä kuulemalla ja erilaisten analyysityökalujen käyttö hankinnan toteutustavan suunnittelussa. Markkinakartoitus tai valitun hankintamallin soveltuvuuden arviointi tulisi uuden 3 momentin nojalla pakolliseksi yli 10 miljoonan euron hankinnoissa.

Kilpailutuksen uusiminen yhden tarjouksen tilanteessa

Hankintalain 125 §:n 1 momenttia muutettaisiin hankinnan keskeyttämistä koskevalta osalta siten, että avoimena menettelynä toteutettu hankinta tulisi keskeyttää, jos hankintayksikkö olisi saanut tarjouskilpailussa vain yhden tarjouksen. Mikäli hankintayksikkö haluaisi edelleen täyttää hankintatarpeen julkisena hankintana, tulisi hankintayksikön järjestää hankinnasta uusi tarjouskilpailu. Hankintamenettely olisi uusittava vain kerran. Säännös olisi velvoittava. Uudelleen kilpailuttamisen laiminlyönnistä voisi valittaa markkinaoikeuteen.

Hankintojen jakaminen osiin

Hankintalain 75 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että EU-kynnysarvon ylittävä hankintasopimus olisi lähtökohtaisesti jaettava osiin. Hankintayksikkö voisi toteuttaa osiin jakamisen velvoitteen myös valitsemalla useamman sopimustoimittajan puitejärjestelyyn taikka dynaamiseen hankintajärjestelmään. Jakamisvelvoitteesta voitaisiin poiketa tietyin perustein.

Hankinnat hankintayksikön sidosyksiköltä

Hankintalain 15 §:n 1 momenttia täydennettäisiin sidosyksiköiden vähimmäisomistusosuutta koskevalla lisävaatimuksella. Omistusosuutta koskeva vähimmäisvaatimus kohdistuisi sellaisiin sidosyksiköihin, jotka toimivat osakeyhtiö-, säätio- taikka yhdistysmuotoisena. Kunkin

hankintayksikön omistusosuus sidosyksiköstä olisi oltava vähintään 10 prosenttia.

Hankinnan kohteen kuvaus

Hankintalain 71 §:ään lisättäisiin uusi 4 momentti, joka mahdollistaisi sen, että hankinnoissa voidaan nykyistä selkeämmin huomioida varautuminen ja turvallisuus sekä huoltovarmuus. Hankintayksikkö voisi asettaa varautumisen ja huoltovarmuuden turvaamiseksi sellaisia ehtoja, jotka liittyvät esimerkiksi hankinnan kohteena olevan tavaran alkuperän turvallisuusperusteiseen riskiin (niin sanotut korkeariskiset tuotteet) tai palvelun maantieteelliseen sijaintiin sekä edellyttää tarjoajaa todentamaan, että se kykenee koko hankinnan elinkaaren ajan täyttämään hankintayksikön tarjouskilpailussa asettamat vaatimukset.

Sosiaali- ja terveyspalveluhankinnat

Hankintalain 12 luvun sääntely kumottaisiin kokonaan lukuun ottamatta lain 40 §:ään siirrettävää sääntelyä suora-hankinnasta erityistilanteissa. Hankintalain soveltamisalaan edelleen kuuluvien sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä erityisten palvelujen kilpailuttamiseen sovellettaisiin hankintalain 11 luvussa säädettyä.

Hankintamenettelyä koskeva kertomus

Hankintalain 124 §:n 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uusi 12) kohta, jonka mukaan hankintayksikön tulisi perustella, kuinka se on toteuttanut hankintojen valmistelun kulloisessakin hankinnassa. Kuvaus olisi informatiivinen. Kuvauksessa olisi riittävää kertoa keskeisimmät toimet, joita hankintayksikkö on toteuttanut hankinnan kohdetta valmistellessa.

Hankinnasta ilmoittaminen

Hankintalain 101 §:n otsikkoa muutettaisiin siten, pykälän säännöksiä sovellettaisiin EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen lisäksi myös kansalliset kynnysarvot ylittävien hankinnoista ilmoittamiseen.

Lausunnon antaminen

Lausuntopyyntö on esitetty usean kysymyksen muodossa, joihin pyydetään vastauksia. Liitteenä on luonnos Pöytyän kunnan vastauksiksi lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin.

Valmistelija

Kunnanjohtaja, hallintojohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa liitteenä olevan lausunnon työryhmämietinnöstä hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamiseksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.